

Ю. П. Продан

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ТЕРМІНОГРАФІЯ В УКРАЇНІ ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ: ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ Й ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Проаналізовано розвиток української термінографії початку ХХІ століття: наголошено на основних проблемах, окреслено перспективи й тенденції розвитку.

Ключові слова: термінологія, лексикографія, термінографія, словник.

Науково-технічний прогрес зумовлює бурхливий розвиток науки й техніки, який вносить помітні зміни в різні галузі знань. Такий інтенсивний розвиток, на думку Л. Симоненко, сприяє появі нових понять і термінів на їх позначення, збільшує кількість різногалузевої наукової термінології, зумовлює динаміку мовної системи, яка потребує перегляду, систематизації та кодифікації значного за обсягом мовного матеріалу [21, с.10].

В. Балог зазначає, що словники, незалежно від часу виходу, завжди мали й матимуть велике значення і будуть потрібними людству. Проте природні зміни в системі мови, необхідність фіксації лексичного складу та норм його вживання в певний проміжок часу, а також поліпшення ефективності сприйняття інформації, поданої в словнику, зумовлюють потребу періодичного перевидання наявних видань, удосконалення методики опису реєстрового складу словника [2, с.53].

Термінографія вже неодноразово була об'єктом дослідження сучасних лінгвістів, до яких належать, зокрема, С. Гриньов [4], З. Комарова [8], Ю. Марчук [15], В. Лейчик [14], В. Дубічинський [5], В. Щербін [26].

В українському мовознавстві на сучасному етапі теоретичні засади термінографії досліджують О. Кочерга [12], Н. Непийвода [12], В. Іващенко [7], М. Комова [8], Л. Туровська [23], М. Процик [18], Л. Боярова [3], О. Іванова [6], Л. Симоненко [22; 21], І. Кочан [11].

Попри активне дослідження термінографії в Україні початку ХХІ століття досі немає праць, у яких було б висвітлено проблеми термінологічної лексикографії як науки, а саме питання теорії термінографії і практики укладання галузевих словників.

У нашому дослідженні пропонуємо зосередити увагу на проблемах, тенденціях та перспективах розвитку української термінографії початку ХХІ століття.

І. Огієнко стверджував, що національна наука є могутньою основою національної культури, в розвитку якої велику роль відіграє наукова термінологія. «Термінологія – це зовнішня форма науки, що дає змогу легше й глибше науково працювати, тому стан наукової термінології завжди свідчить і про стан національної науки. Ось через що кожний культурний народ так багато працює для вироблення доброї й широко розвиненої національної наукової термінології. Добра, влучно складена національна термінологія надзвичайно корисна для науки, бо сильно допомагає не тільки глибшому зрозумінню її, але й її більшому поширенню. <...> Одна сильна наукова термінологія приносить народові величезні культурні користі вже хоча б тим, що звільняє всіх учених від тяжкої праці завжди виробляти терміни (що вимагає великої праці) й дає тим змогу нормально працювати в своїй науці» [16, с.493-494].

За спостереженням А. Хаютіна, поняття «термінографія» як самоназву окремої галузі лінгвістики активно почали вживати у 70-80 рр. ХХ століття [25,

с.5]. Як наслідок – зростання попиту на словникову продукцію, який, власне, й спричинив виокремлення із надр загальної лексикографії окремої комплексної дисципліни – термінографії, яка, за визначенням різних фахівців, займається теорією і практикою складання спеціальних термінологічних словників, об'єднує термінознавство як науку про терміни, і лексикографію як мистецтво створення словників [5, с.147; 8, с.40]; науки про теорію і практику проектування, складання й використання словників спеціальної лексики [4, с.230], практики складання термінологічних словників [14, с.204-205].

В. Балог, узагальнюючи положення О. Реформатського [19, с.176], стверджує, що саме термінологічні словники сприяють впровадженню та розширенню вивіреної та уніфікованої термінології; застерігають фахівців від уживання неправильних термінів, які спотворюють смисл і гальмують оволодіння предметом; підвищують кваліфікацію практиків; допомагають викладачам та авторам підручників у впровадженні єдиної вивіреної термінології; використовуються перекладачами у їх діяльності; раціоналізують діловодство та ділове листування; надають матеріал історикам науки та техніки для їх дослідження; дають можливість створювати аналогічні терміносистеми іншими національними мовами. Тому робота над укладанням словників – це упорядковане оформлення результатів термінологічної роботи щодо унормування галузевої лексики [2, с.53-54]. Адже термінологічний словник – це різновид лінгвістичного словника, в якому подано термінологію галузі (чи кількох галузей) знань [24, с.682].

Незважаючи на велику кількість виданих з 2000 року в Україні термінологічних словників різного типу, термінографія в Україні має чимало проблем.

Зокрема В. Балог першою і основною проблемою, яка постає перед лексикографами при укладанні галузевих словників, вважає упорядкування реєстру, принцип якого полягає в тому, що в термінологічних словниках потрібно фіксувати не тільки науково обгрунтовані, унормовані терміни, але й усі їхні варіанти, синоніми, значення багатозначних термінів, терміни-омоніми. Другою проблемою є добір слів для термінологічного словника. Усі термінологічні словники В. Балог класифікує за різними ознаками, наприклад: за кількістю представлених мов (одномовні, двомовні, багатомовні); за наявністю і принципом тлумачення термінів (енциклопедичні, тлумачні, які не містять тлумачень); за представленими галузями (галузеві, вузькогалузеві, багатогалузеві); за повнотою представленої термінології (повні, середні, короткі); за спеціальним призначенням (частотні, реверсивні / зворотні). Ще одна проблема – це семантичний опис термінів, зокрема в термінологічних словниках тлумачного типу. У таких словниках постає потреба подавати значення слова (терміна) як поняття (через дефініцію), на відміну від представлення значення термінів у загальномовному тлумачному словнику, де вони подаються не як поняття певної системи, а як слова літературної мови [2, с.54-55].

Л. Туровська вважає, що одним із основних завдань будь-якого термінологічного словника є показ ступеня розвитку відповідної галузі знань та її термінології на час його укладання. Як зазначає дослідниця, перш ніж упроваджувати новий термін чи відроджувати старий, потрібно проаналізувати його мовні характеристики, що можуть як сприяти, так і перешкоджати нормальному функціонуванню терміна [23, с.168-173].

О. Кочерга та Н. Непийвода [12, с.27] звертають увагу на те, що деякі автори словників намагаються дати якомога більше варіантів терміна, що допомагає користувачеві обрати той варіант, який більш зрозуміло висловить його думку, що є одним із способів процесу природного відбору термінів.

Л. Боярова загострює увагу на таких проблемах: випередження процесу змінування термінологічних норм укладанню словників; наявність суб'єктивних поглядів у авторів термінографічних праць на мовну норму, які часто кодифікують терміни, які об'єктивно не відповідають системі української мови, або новоствори, що не пройшли апробації в терміносистемах; невідповідність лексикографічної практики в Україні рівневі теорії термінотворення [3, с.22-23].

А. Крижанівська наголошує, що основоположним для одномовної теоретичної лексикографії є вироблення принципів упорядкування системи термінів однієї мови, оскільки від цього залежить характер укладання одномовних термінологічних словників, тому важливо вишукувати терміни, які б відповідали стандартам національної термінології, і уникати вживання іншомовних запозичень. Дослідниця зазначає також, що при визначенні типу термінологічного словника повинні враховуватися напрями класифікації термінології [13, с.14]. Для української термінографії сьогодні пріоритетним є питання щодо укладання двомовних та багатомовних перекладних термінологічних словників, центральною проблемою якої є збереження характеру відповідності між термінами різних мов. Для будь-якої неодномовної термінологічної праці, вважає А. Крижанівська, актуальною є уніфікація термінів, оскільки добір терміноелементів однієї мови відповідно до іншої за дефінітивними ознаками дає наочно зіставний матеріал. Розв'язання цієї проблеми повинно будуватися на розробленні спеціальних методик опрацювання галузевої термінології для двомовних і багатомовних термінологічних словників [13, с.18].

Упродовж останніх років найбільше з'явилося російсько-українських галузевих перекладних словників, що, на думку М. Процик, створило певні проблеми: термінологічні словники підготовлені на різній методологічній основі, а це спричиняє нові суперечності в неусталеній видавничій термінології, ускладнює сприйняття нових українських термінів, знеохочує мовців послугуватися ними. Крім того, через низькі накладі лексикографічні праці не потрапляють до споживачів, а швидкі темпи підготовки і випуску книжок негативно впливають на їх якість. З'являються праці із суттєвими граматичними і стилістичними помилками [18, с.350].

В. Дубічинський до основних проблем сучасної термінографії відносить такі: розроблення методологічних принципів для складання термінологічних словників; створення науково обґрунтованої типології спеціальних словників; розроблення інваріантного проекту словника для опису різних спеціальних шарів лексики; визначення головних параметрів термінологічних словників; розроблення принципів вимог до термінологічних праць; дослідження макро- і мікроструктури словника; аналіз шляхів відбору мовного матеріалу для термінологічного словника; розроблення основних прийомів опису термінів; упродовження комп'ютеризації при складанні термінологічних словників [5, с.148].

Проте Л. Симоненко головною проблемою української термінографії вважає вироблення єдиних методологічних засад укладання термінологічних словників. У виданих словниках, наголошує дослідниця, спостерігається безсистемний набір термінів, відсутність чітко окреслених меж відповідних терміносистем, порушення норм чинного правопису через відсутність єдиного централізованого наукового органу, який би був координатором термінографічної роботи і забезпечив розв'язання суто лексикографічних проблем: випрацювання єдиних вимог до реєстру словника, відображення лексико-семантичних відношень, питання еквівалентності в мові перекладу, граматичної та семантичної характеристики термінів [21, с.7].

Цікавим джерелом дослідження з української термінографії є бібліографічний покажчик «Українська термінографія. 1948-2002» М. Комової (Львів, 2003), у якому було здійснено спробу відобразити спеціальні словники, енциклопедії, довідники, що вийшли друком у другій половині ХХ століття. Зібраний і проаналізований матеріал допомагає проаналізувати розвиток української термінологічної лексикографії. М. Комова своїм бібліографічним покажчиком засвідчує, що термінологічним словникам останнього десятиріччя притаманна вища розгалуженість за широтою охоплення термінологічної лексики [9, с.290].

Характерною рисою сучасної термінографії, за Л. Симоненко, є розширення кола лексикографування галузей знань, розширилася і географія видання лексикографічної продукції [22, с.21]. Але ще не всі галузі знань забезпечені фаховими тлумачними, перекладними, термінологічними словниками. Особливо це стосується технічних галузей знань. Хоча значно позжавилося видання навчальних термінологічних словників, які використовуються не лише як лексикографічне видання, а й як посібник. Наприклад: «Словник еколого-економічних термінів : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів» Г.Г. Козоріз (Львів, 2006) (**Козоріз Г.Г.** Словник еколого-економічних термінів : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г.Г. Козоріз ; Національний банк України; Львівський банківський ін-т. – Л. : ЛБІ НБУ, 2006. – 128 с.); «Словник юридичних термінів : навчальний посібник» / укладач В.П. Марчук, Київ, 2003) (Словник юридичних термінів : навч. посіб. / укл. **В.П. Марчук**; Міжрегіон. акад. упр. Персоналом МАУП. – К. : [Б. в.], 2003. – 115 с.); «Термінологічний словник-довідник з будівництва та архітектури» / за заг. ред. Р.А. Шмига (Львів, 2006) (Термінологічний словник-довідник з будівництва та архітектури / **Р.А. Шмиг**, В.М. Боярчук, І.М. Добрянський, В.М. Барабаш; за заг. ред. Р.А. Шмига. – Львів, 2011. – 222 с.); «Короткий словник-довідник термінів спорту та фізичної культури : навчальний посібник» (укладачі: Ю.О. Маркітантов, В. Ю. Маркітантова. – Кам'янець-Подільський, 2010) (Короткий словник-довідник термінів спорту та фізичної культури : навчальний посібник / укладачі: **Ю.О. Маркітантов**, В.Ю. Маркітантова. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2010. – 68 с.).

А.Л. Полюга вважає, що важливим завданням сучасної української термінографії має бути складання таких словників термінологічного характеру, які б об'єднували споріднені терміносистеми [17, с.344], тому що тенденції перехреснування притаманні терміносистемам багатьох наук і галузей техніки, які стоять на межі кількох сфер знань.

У 2009 році Кабінет Міністрів України схвалив Концепцію Державної цільової програми розвитку Національної словникової бази на 2009-2015 роки, суть якої полягає у виробленні наукових, технологічних та організаційних заasad і формуванні національних лінгвістичних ресурсів, які включають фундаментальні словникові проекти й праці, репрезентативну бібліотеку світової лексикографії, сучасну інформаційно-технологічну систему підтримки лексикографічних проектів, загальнодержавну систему доступу та використання національних лінгвістичних ресурсів [10, с.38].

Сьогодні в Україні діє кілька термінологічних центрів, одним із аспектів діяльності яких є розроблення теоретичних положень термінографії та створення галузевих словників. Це, зокрема, відділ наукової термінології Інституту української мови НАН України, Львівський термінологічний центр Львівського національного університету імені Івана Франка, Технічний комітет стандартизації науково-технічної термінології Держстандарту та Міністерства освіти і науки України при Національному університеті «Львівська політехні-

ка», Харківське лексикографічне товариство при Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут», термінологічна група при Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

На сьогоднішній день у відділі наукової термінології Інституту української мови НАН України (завідувач відділу – докт. філол. наук В.Л. Івашенко) укладено: «Словник української біологічної термінології» (відп. ред.: акад. НАН України Д.М. Гродзинського, проф. Л. Симоненко, К., 2012) (Словник української біологічної термінології : близько 80000 термінів / відп. ред. акад. Д.М. Гродзинський, проф. Л.О. Симоненко. – К. : КММ, 2012. – 744 с.); «Нові слова і значення : словник» (укладачі: Л. Туровська, Л. Василькова, К., 2008) (**Туровська Л.В., Василькова Л.М.** Нові слова і значення : словник / відп. ред. Л.О. Симоненко. – К. : Довіра, 2008. – 271 с.); «Українсько-російський словник наукової термінології» / за заг. ред. Л. Симоненко (К.; Ірпінь, 2004) Українсько-російський словник наукової термінології / за заг. ред. **Л.О. Симоненко**. – К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2004. – 416 с.); «Словник-довідник назв осіб за видом діяльності» М. Годованої (відп. ред. Л.В. Туровська, К., 2009) (Годована М.П. Словник-довідник назв осіб за видом діяльності / **М.П. Годована** ; за ред. Л.В. Туровської. – К. : Наук. думка, 2009. – 176 с.).

Технічний комітет стандартизації науково-технічної термінології (голова – проф., докт. техн. наук Б. Ричар) організаційно складається із двох осередків: львівський – розміщений на базі Національного університету «Львівська політехніка», та київський – на базі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут».

Технічний комітет стандартизації науково-технічної термінології у 2000 році заснував термінографічну серію *СловоСвіт* (гол. ред. Б.Є. Ричар), яка ґрунтується на виданні словників з новітніх технологій. Наприклад: «Російсько-український коксохімічний словник» (укладачі: В. Рудика, Н. Брайловська, Ю. Зінгерман, Г. Коцюба, Ю. Шаповал, А. Шевгота, Харків, 2007) (Російсько-український коксохімічний словник / уклад. **Рудика В.**, Брайловська Н., Зінгерман Ю., Коцюба Г., Шаповал Ю., Шевгота А. – Харків, 2007. – 504 с.); «Російсько-український словник з інженерних технологій» (укладачі: М. Ганіткевич, Б. Кінаш, Львів, 2005) (Російсько-український словник з інженерних технологій / уклад. **М. Ганіткевич**, Б. Кінаш – Львів : Ліга-Прес, 2005. – 1024 с.); «Російсько-український та українсько-російський словник термінів будівництва й архітектури в 2 тт. « за ред. Р. Кінаша (Львів, 2007) (Російсько-український та українсько-російський словник термінів будівництва й архітектури : в 2 тт. Том 2: Українсько-російський словник термінів будівництва й архітектури / уклад. С. Жуковський, Р. Кінаш, Л. Полгога, В. Базилевич, Н. Дрівко ; за ред. **Р. Кінаша** – Львів : Ліга-Прес, 2007. – 488 с.).

Харківське лексикографічне товариство, засноване у 1992 році на базі Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», працює не лише над укладанням і видавництвом словників (**Дубічинський В.В.**, Кринець О.М., Чернявська С.М. Словник – мінімум термінів ділової української мови / В.В. Дубічинський, О.М. Кринець, С.М. Чернявська. – Харків : НТУ «ХПІ», 2002 – 60 с.; Сучасний тлумачний словник української мови: 65000 слів / за ред. **В.В. Дубічинського**. – 2006 – 1008 с.), а й розробленням теоретичних основ лексикографічної практики. Великим досягненням товариства є лабораторія машинного перекладу, на базі якої виконується програма укладання україномовних перекладних словників на електронні носії із основних галузей діяльності людини. Створюється єдина технологія постійного оновлення термінологічної лексики

української і російської мов (Зембинська Т.М., Морозов І.В., Дубічинський В.В. Російсько-український та українсько-російський словник термінів сільськогосподарської техніки / Т.М. Зембинська, І.В. Морозов, В.В. Дубічинський. – Харків : ХТУСГ, 2004. – 224 с.; Російсько-український словник організаційно-економічних та супутніх термінів : словник / В.В. Бондаренко, О.М. Гавриш, М.І. Ларка ; ред. В.В. Дубічинський, І.О. Оржицький ; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. – Харків : НТУ «ХП», 2001. – 120 с.).

Розвиткові термінографії в Україні сприяють і міжнародні наукові конференції, наприклад: «Проблеми української термінології. СловоСвіт» (відбувається під егідою Технічного комітету стандартизації науково-технічної термінології Держстандарту та Міністерства освіти і науки України при Національному університеті «Львівська політехніка»), «Українська термінологія і сучасність» (організатор – відділ наукової термінології Інституту української мови НАН України та Комітет наукової термінології НАНУ), «Сучасні проблеми лексикографії» (організатор – Харківське лексикографічне товариство при Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут»).

Заслужують уваги і збірники наукових праць, на сторінках яких обговорюються проблеми сучасної термінографії, зокрема: «Слово і словарь = Vocabulum et vocabularium» (гол. ред. В.В. Дубічинський), «Термінологічний вісник» (відп. ред. В.Л. Іващенко), Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: Серія «Проблеми української термінології» (відп. ред. І.З. Дуцяк).

Отже, незважаючи на всі проблеми, українська термінографія стрімко розвивається: щороку виходить друком велика кількість різногалузевих термінологічних словників, покращується методологія опрацювання і фіксації термінів у лексикографічних працях, опрацьовуються нові галузі знань, проводяться щорічні міжнародні наукові конференції. Видання перекладних, термінологічних, словників є також важливим досягненням термінологічної лексикографії в Україні.

Список використаних джерел:

1. Авербух К.Я. Общая теория термина / К.Я. Авербух. – Иваново, 2004. – 252 с.
2. Балог В.О. Галузева лексика у Словнику української мови в 11-ти томах (1970-1980 рр.) (семантичний та стилістичний аспекти) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / В.О. Балог. – К., 2002. – 192 с.
3. Боярова Л. Словникова кодифікація і термінологічна норма (90-і рр. XX ст. – поч. XXI ст.) / Л. Боярова // Українське мовознавство : міжвідомчий наук. зб. – К. : Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2008. – Вип. 38. – С. 21-29.
4. Гринев С.В. Введение в терминоведение / С.В. Гринев. – М. : Моск. лицей, 1993. – 309 с.
5. Дубичинский В.В. Лексикография русского языка : учебное пособие / В.В. Дубичинский. – М. : Наука ; Флинта, 2008. – 432 с.
6. Іванова О. Зміст і структура поняття «термінологічна лексикографія» / О. Іванова // Українська термінологія і сучасність : зб. наук. праць / [відп. ред. проф. Л.О. Симоненко]. – К. : КНЕУ, 2007. – Вип. VII. – С. 331–333.
7. Іващенко В.Л. Концентуарія основних понять термінографії / В.Л. Іващенко // Слово і словарь: Vocabulum et Vocabularium : сб. науч. тр. по лексикографии. – Гродно : ГрГУ, 2002. – С. 141-147.
8. Комарова З.И. Семантическая структура специального слова и ее лексикографическое описание / З.И. Комарова. – Свердловск : Изд-во Урал. ун-та, 1991. – 156 с.
9. Комова М. Українське термінологічне словництво / М. Комова // Українська термінологія і сучасність : зб. наук. праць / [відп. ред. проф. Л.О. Симоненко]. – К. : КНЕУ, 2003. – Вип. VIII. – С. 289-292.

10. Концепція Державної цільової програми розвитку Національної словникової бази на 2009-2015 роки // Вісник НАН України. — 2009. — №3 — С. 35-39.
11. Кочан І.М. Українські термінологічні словники 20-х років ХХ століття з позиції сьогодення / І.М. Кочан // Термінологічний вісник : збірник наукових праць / відп. ред. В.Л. Іващенко. — К. : ГУМ НАНУ, 2011. — Вип. 1. — С. 156-162.
12. Кочерга О. Тенденції української термінологічної лексикографії / О. Кочерга, Н. Непійвода // Урок української. — 2000. — № 3. — С. 25-29.
13. Крижанівська А.В. Проблеми упорядкування термінологіки на сучасному етапі / А.В. Крижанівська // Мовознавство. — 1984. — № 1. — С. 12-19.
14. Лейчик В.М. Терминоведение : предмет, методы, структура / В.М. Лейчик. — М. : КомКнига, 2006. — 256 с.
15. Марчук Ю.Н. Основы терминографии : метод. пос. / Ю.Н. Марчук. — М. : ЦИИ МГУ, 1992. — 76 с.
16. Огієнко І. Для одного народу — одна наукова термінологія / І. Огієнко // Рідна мова. — 1935. — Ч. 11 (35). — С. 491-498.
17. Полюга Л. Передумови укладання нового словника термінів будівництва й архітектури / Л. Полюга // Українська термінологія і сучасність : зб. наук. праць / [відп. ред. проф. Л.О. Симоненко]. — К. : КНЕУ, 2007. — Вип. VII. — С. 343-347.
18. Процик М. Українська видавнича термінологія як об'єкт лексикографії наприкінці ХХ — початку ХХІ ст. / М. Процик // Українська термінологія і сучасність : зб. наук. праць / [відп. ред. проф. Л.О. Симоненко]. — К. : КНЕУ, 2007. — Вип. VIII. — С. 350-351.
19. Реформатский А.А. Мысли о терминологии / А.А. Реформатский // Современные проблемы русской терминологии. — М. : Наука, 1986. — С. 163-198.
20. Симоненко Л. Термінологічні справи сьогодення / Л. Симоненко // Українська наукова термінологія. — 2009. — № 2. — С. 3-8.
21. Симоненко Л. Актуальні проблеми сучасного українського термінознавства / Л. Симоненко // Українська термінологія і сучасність : зб. наук. праць. [відп. ред. проф. Л.О. Симоненко]. — К. : КНЕУ, 2009. — Вип. VIII. — С. 9-15.
22. Симоненко Л. Українська термінологічна лексикографія за роки незалежності: здобутки і втрати / Л. Симоненко // Українська термінологія і сучасність. — Вип. V. — 2003. — С. 18-22.
23. Туровська Л.В. Сучасний етап розвитку української термінографії / Л.В. Туровська // Система і структура східнослов'янських мов : міжфакультетський зб. наук. пр. — К., 2006. — С. 168-173.
24. «Українська мова» : енциклопедія / редкол. : В.М. Русанівський, О.О. Тараненко (співголови), М.П. Зяблюк та ін. — К. : Укр. енциклопедія. — 2000. — 752 с. : іл.
25. Хаютин А.Д. Термин, терминология, номенклатура : учебное пособие / А.Д. Хаютин. — Самарканд, 1972. — 129 с.
26. Щербин В.К. Функции научных цитат в терминографии и специальной концептографии / В.К. Щербин // Термінологічний вісник : збірник наукових праць / відп. ред. В.Л. Іващенко. — К. : Інститут української мови НАНУ, 2013. — Вип. 2(1). — С. 162-170.

Список лексикографічних джерел:

1. Годована М.П. Словник-довідник назв осіб за видом діяльності / М.П. Годована ; за ред. Л.В. Туровської. — К. : Наук. думка, 2009. — 176 с.
2. Дубічинський В.В. Словник-мінімум термінів ділової української мови / В.В. Дубічинський, О.М. Кринець, С.М. Чернявська. — Харків : НТУ «ХП», 2002 — 60 с.
3. Зембинська Т.М. Російсько-український та українсько-російський словник термінів сільськогосподарської техніки / Т.М. Зембинська, І.В. Морозов, В.В. Дубічинський. — Харків : ХТУСГ, 2004. — 224 с.

4. Козоріз Г.Г. Словник еколого-економічних термінів : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г. Г. Козоріз ; Національний банк України ; Львівський банківський ін-т. – Л. : ЛБІ НБУ, 2006. – 128 с.
5. Короткий словник-довідник термінів спорту та фізичної культури : навчальний посібник / укладачі: Ю.О. Маркітантов, В.Ю. Маркітантова. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2010. – 68 с.
6. Російсько-український коксохімічний словник / укладачі: Рудика В., Брайловська Н., Зінгерман Ю., Коцоба Г., Шаповал Ю., Шевгота А. – Харків, 2007. – 504 с.
7. Російсько-український словник з інженерних технологій / укладачі: М. Ганіткевич, Б. Кінаш – Львів : Ліга-Прес, 2005. – 1024 с.
8. Російсько-український словник організаційно-економічних та супутніх термінів : словник / В.В. Бондаренко, О.М. Гаврись, М.І. Ларка ; рец. В.В. Дубічинський, І.О. Оржицький ; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. – Харків : НТУ «ХПІ», 2001. – 120 с.
9. Російсько-український та українсько-російський словник термінів будівництва й архітектури : в 2 т. / укладачі: С. Жуковський, Р. Кінаш, Л. Полюга, В. Базилевич, Н. Дривко ; за ред. Р. Кінаша. – Львів : Ліга-Прес, 2007. – Т. 2: Українсько-російський словник термінів будівництва й архітектури. – 488 с.
10. Словник української біологічної термінології : близько 80000 термінів / відп. ред.: акад. Д.М. Гродзинський, проф. Л.О. Симоненко. – К. : КММ, 2012. – 744 с.
11. Словник юридичних термінів : навч. посіб. / укл. В.П. Марчук ; Міжregion. акад. упр. персоналом МАУП. – К. : [Б. в.], 2003. – 115 с.
12. Сучасний тлумачний словник української мови : 65000 слів / за ред. В.В. Дубічинського. – 2006. – 1008 с.
13. Термінологічний словник-довідник з будівництва та архітектури / Р.А. Шмиг, В.М. Боярчук, І.М. Добрянський, В.М. Барабаш ; за заг. ред. Р.А. Шмига. – Львів, 2011. – 222 с.
14. Туровська Л.В. Нові слова і значення : словник / Л.В. Туровська, Л.М. Василькова ; відп. ред. Л.О. Симоненко. – К. : Довіра, 2008. – 271 с.
15. Українсько-російський словник наукової термінології / за заг. ред. Л.О. Симоненко. – К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2004. – 416 с.

The article is an attempt to analyzed the denvelopment of Ukrainian terminography in the beginning of XXI centuries; the main problems, prospects and progress trends are shown.

Key words: terminology, lexicography, terminography, dictionary.

Отримано: 15.08.2013 р.